

DELO

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA
NARODA SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

TRST SOBOTA, 25. NOVEMBRA 1950.

TRŽAČANI!

Zastavimo vse svoje sile, da se uresničijo
predlogi kongresa miru v Varšavi, ki
edini morejo zagotoviti vsem narodom
neodvisnost, napredek in mir!

Cena 15 lir

Obnovljena izdaja leto II. šte. 101

EDINI POGOJI

Zadnje tedne smo pričali nenadni spremembi taktike, ki jo je doslej uporabljala Titova fašistična klika tako v mednarodnih odnosih, kakor tudi pred jugoslovansko javnostjo. Se pred kratkim so predstavniki Beogradske vlade zavzemali na mednarodnih forumih zelo nedolžno ali celo navidezno prijazno stališče do kolonialnih narodov in osvobodilnih gibanj v svetu. Prav tako so bili zelo zmirni in previdni ob posameznih predlogih, pri katerih bi mogli kompromitirati če ne že svoje smarkistične doslednosti, v katerih se itak nihče več ni verjel, pa vsaj svojo tako skrbno krinkano nevtralnost.

Pred približno dvema mesecema so prihajale v Jugoslavijo številne politične osebnosti, med drugimi skupina ameriških zastopnikov in druga laburistična posadica, poleg nestetih drugih agentov imperializma, že tedaj smo opozorili, da gre pri teh obiskih za dokončno in odprto pritegnitev Titove vlade v imperialistični blok, ki v današnjem položaju mrzličnih priprav na novo vojno ne more dopuščati, da bi kdo od njegovih zaveznikov čeprav samo navidezno branil stališče nevtralnosti.

Ni bilo težko Anglo - Američanom prisiliti Tito, da odvrže svojo nekoristno krinko, ker so vedeli, da se nahaja Jugoslavija v brezupnem gospodarskem položaju. Ti agenti so že v tem času ponudili Titovi vladi vso potrebno pomoč v zvezi z drugih potrebščinah, seveda le pod pogojem, da bo odšel odkrito služiti njihovim interesom.

Za titofašiste je s tem nastalo novo obdobje samorazkrinkovanja, ko so najodgovornejši njihovi predstavniki odkrito priznali to, kar so jim demokratska gibanja in časopisi že davno očitali. Tito in njegovi najozloglašenejši sodelavci so z lastnimi izjavami napravili konec dotrajani demagogiji o neodvisnosti od imperialističnih sil, o "nevtralnosti" med obema blokom, o "oborbi proti imperializmu in vojni, kakor tudi o volji izvesti v Jugoslaviji socializem.

V intervjuju ameriskemu novinarju Sulzbergerju je dal Tito prvo javno priznanje Ameriki kot "dobrega prijatelja Jugoslavije". Poleg tega pa se je z nedvoumnimi besedami obvezal, da bo brezpopojno podpiral Trumanovo politiko v OZN in se priključil ameriskemu volivnemu stroju na vseh mednarodnih forumih.

Tel prvi klavstavični tokjaki sledi drugi titofašistični veliki, da bi potrdili novo linijo, katero je nakazal Tito v svojem razgovoru z dopisnikom «New York Timesa». Na nekem banketu v New Yorku je Kardelj izjavil, da so Jugoslovanci pri prijatelji Amerike, imembli, ker so jih zavezništvo v dveh vojnah. O zavezništvo v tretji vojni je rekel dovolj jasno: «Menimo, da je posebej zado vrzivanje takih prijateljskih odnosov med narodi (Ameriko in Jugoslavijo - op. ur.) eden najvažnejših pripomočkov v voju za mir». Dodal je še, da bo ameriška pomoč samo okrepila prijateljstvo med ZDA in Jugoslavijo.

Po teh evljudnostnih izjavah pa so začeli Titovi predstavniki veliko ofenzivno proti Sovjetski zvezi in ljudskim demokracijam na vseh mednarodnih forumih, kakor tudi v notranji in zunanji propagandi. V OZN in vseh njenih odborih, v katerih je Jugoslavija zastopana, posebno pa še v Varnostnem svetu, so razvili v zadnjem mesecu velikansko delavnost, s katero hočejo očistiti omanjan vpliv ZDA in omogočiti zmago Trumanove vojnohujske politike. Z veliko nesramnostjo podpirajo titofašisti ameriški napad na Korejo, zasedbo Formoze in obsojajo osvobodilna gibanja kolonialnih narodov. Posebno značilno je to, da je Amerika prepustila iniativno za vse svoje važnejše akcije v OZN prav Jugoslaviji. Tako je Kardelj predložil obsutke resolucije o ugotovitvi in obsodi napadalca. Ta predlog, ki popolnoma ustreza ameriskim potrebam, ker čisti napadalca na škodo napadene države, je bil z velikim navdušenjem sprejet s strani Amerike in njenih satelitov.

Istočasno je Titova klika tudi v tisku in radiu sprožila veliko kampanjo proti Sovjetski zvezi in celotnemu demokratskemu gibanju v svetu. Najbesneje pa napada delovno partizanov miru, ki so zaradi svojih velikih uspehov trn v peti ameriškim vojnim hujskačem. Po vzgledu ameriških učiteljev je tudi Beogradska vlada zaostriala hladno vojno, dobro vedo, da je to najkrajši pot do vroče vojne. Višek je dosegel s prekinitvijo diplomatskih odnosov z LR Albanijo in z izgonom njenega poslanika. Se naprej vodi in začne kampanjo proti naprednim gibanjem v osamosvajenih državah, posebno še v Italiji, kjer porabi celih 80 odst. vseh razpoložljivih fondov za propagando v inoemstvu.

Da bi rešili vsaj obraz, so sprico začeli samorazkrinkanja. In zlasti veliko vedno posojila Amerike v zvezi s svet krogom, češ da je to posojilo brez pogojev. Ker titofašisti nihče več ne verjame, so v ta namen pospili še ameriškega poslanika v Beogradu Allana, naj prepriča nekatere, o tej stvari. Gospod Allan je rad ustregel tej vroči želji ter ob hodu pri dveh živcah na Reko izjavil: «Vprašal so me, ali so to pogoje v zvezi s kakšnimi pogoji, kateri pogoj je, da ostane vsaj narod svoboden in neodvisen, dovolj močan, da bo kontroliral lastno usodo».

SKLEPI II. KONGRESA MIRU SO NOVA ZMAGA PROTI NETILCEM VOJNE

V IMENU 500 MILIJONOV PODPISNIKOV ZAHTEVAMO OD OZN JAMSTVA ZA MIR

Proglas partizanov miru na vse narode sveta - Ustanovljen je Svetovni svet miru, v katerem so zastopniki najrazličnejših verskih in političnih prepričanj vseh dežel - Predlogi kongresa miru na OZN morejo zagotoviti trajen mir v svetu in splošen dvig blagostanja vseh narodov

VARŠAVA — V sredo se je zaključil drugi kongres partizanov miru, ki s svojimi jugoslovanskimi sklepi odpira novo dobo v borbi proti netilcem vojne.

Ustanovljen je bil predvsem Svetovni svet miru, v katerega je bilo izvoljenih 200 predstavnikov najrazličnejših političnih, verskih in socialnih stremeljev iz 80 dežel. Ta set ima nalogo ne le, da vodi gibanje miru, temveč tudi da izdela in predloži vsem narodom, OZN, parlamentom in vladam predloge za ohranitev miru, in sicer take, na katere bi pristala večina človeštva. V četrtek se je Svet miru sestel na zasedanje, na katerem je izvolil svoje vodstvo in tajništvo.

V sredo so bile svečano razdeljene nagrade umetnikom, ki so s svojimi umotvori največ pripomogli k obrambi miru. Posebna pomnrtna nagrada je bila dodeljena Juliju Fučiku za njegove «Zapiske pod vesalji», nagrada za literaturo v znesku 5 milijonov frankov je bila razdeljena med turški pesnikom Nazimom Hikmetom ter pesnikom iz Čileja Pablom Nerudi. Nagrada za slikarstvo je bila prisojena Pablo Picasso, za glasbo pa Pavlu Robesonu, zamorskemu pevcu iz ZDA. Dalje so bile razdeljene nagrade za filmsko umetnost ter več zlatih kolaj.

Kongres miru je naslovil na narode vsega sveta sledeči poziv: Najstrašnejša vojna grozi ženam, možem in otrokom. Izgleda, da so se združeni narodi odločili dolžnost, da zagotove mir. Narodi pa se kljub temu oklepajo nacei, s katerimi je preveč lista OZN, ki je bila ustanovljena po drugi svetovni vojni, da bi v svobodi zagotavlja spoštovanje mednarodnega prava. Zato ve vsak zaveden človek, da obrekuje človeštvo oni, ki si upa trditi, da je vojna neizogibna.

Vi, ki citate to poslanico 2000 delegatov drugega svetovnega kongresa miru, kateri govorje v imenu 75 dežel, ne pozabite nikoli, da je borba partizanov miru vaša lastna borba.

Vedite, da so se združile stotine milijonov ljudi. Oni vam prozijo roko. Oni vas vabijo, da se udeležite najlepše bitke za človeštvo, ki verjame v svojo bodočnost. Na mir se ne čaka, mir je treba izbojevati.

Zdrzimo se v odločni zahtevi, da preneha vojna na Koreji, ki bi mogla izvesti vojni požar v svetu. Dvigamo se proti ponovni oborožitvi Nemčije in Japonske. Skupno s 500 milijoni zavednih ljudi, ki so podpisali stockholmsko resolucijo, zahtevamo prepoved atomskih orožij in splošno razorožitve.

Strogo nadzorstvo nad splošno razorožitvijo in uničenjem atomskih orožij je tehnično izvedljivo. Treba je le hoieti.

Zahtevamo zakonodajo, ki bo zatrla vojno propagando. Parlamentom, vladam in skupščini OZN pošiljamo predloge za mir, ki jih je izdelal drugi svetovni kongres.

Moč mirojnih sil v svetu je zelo velika, glas svobodnih ljudi je tako močan, da ni vsi skupaj moremo hitro doseči sestane voditeljev petih velesil.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Poslanica OZN

Ko je bila ustanovljena Organizacija združenih narodov, je v narodih sveta vzraslo veliko upanje, največje upanje za mir.

Toda danes pretresa vojna mirno življenje nekaterih narodov, a jutri pa grozi pretrstvi življenje vsakega človeštva.

Ce OZN ni opravila velikega u-

panja narodov sveta in če ne zagotavlja človeštvo miru, je krivda v tem, kar nanjo vplivajo sile, ki so stopile izven poti za doseg splošnega mira.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Kot prvi korak na tej poti mora OZN zagotoviti čim prejšnje skilcanje predstavnikov petih velesil, ZDA, Francije, Sovjetske zveze, Velike Britanije in LR Kitajske, ki naj pregledajo in mirno urede vse sporne zadeve.

Drugi svetovni kongres partizanov miru je dokazal, da se morejo ljudje vseh prepričanj, ki so prišli iz petih delov sveta, sporazumeti, da preprečijo vojno nevarnost.

Naj vlade slede našemu vzgledu in mir bo rešen.

Kongres partizanov miru je končno sprejel besedilo poslanice, nastoječe na organizacijo združenih narodov, katero prinašamo v skrajšanem besedilu.

Ce OZN hoče upravičiti upanje, ki ga še danes ima vsoj človeštvo, se mora vrniti na pot, ki so ji jo začrtali narodi ob njeni ustanovitvi.

Že pred II. zasedanjem AVNOJ-a je Tito vabil imperialiste v deželo

Kmalu bo strmoglavljena tolpa titofašističnih izdajalcev

Veličastna zmaga herojske Rdeče armade pri Stalingradu je na mah preokrenila potek druge svetovne vojne ter dokončno odločila njen izid. Težke izgube in vedno hujši pritisk sovsjetskih divizij je prisilil Nemce, da so oslabil svoje sile na ostalih frontah, kar je omogočilo zaveznikom, vrči Nemce iz Afrike in izkrcati se v Italiji.

Ta odločilna zmaga sovsjetskega orožja je presenetila anglo-ameriške imperialistične kroge, ki so z zavlačevanjem odpravile druge fronte skušali oslabil Sovjetsko zvezo, da bi jo ob ugodnem trenutku uničili. Zato so po Stalingradu še bolj ojačali svoje diplomatske spletke, da bi si vsaj na ta način zagotovili čim večji vpliv v povojni Evropi.

Po kapitulaciji Italije se je partijsko gibanje v Jugoslaviji silovit ojačilo in je predstavljalo veliko nevarnost za imperialiste, da dokončno izgube v tej deželi svoj nekdanji vpliv. Zato so se imperialistični agenti z vso silo vrgli na delo da očišči vodstvo jugoslovanskega osvobodilnega pokreta, v katerem so že tedaj imeli nekaj svojih zaupnikov — izdajalca Tita in njegovo vojniško klico. Po izjavah njenih upih, da bo Sovjetska zveza v vojni izkrcavala, je postala Jugoslavija za anglo-ameriške imperialiste izredno važna v njihovih načrtih. Zato so se imperialistični agenti z vso silo vrgli na delo da očišči vodstvo jugoslovanskega osvobodilnega pokreta, v katerem so že tedaj imeli nekaj svojih zaupnikov — izdajalca Tita in njegovo vojniško klico. Po izjavah njenih upih, da bo Sovjetska zveza v vojni izkrcavala, je postala Jugoslavija za anglo-ameriške imperialiste izredno važna v njihovih načrtih.

Da bi jih tudi politično našla pripravljene otvoritve druge fronte na Balkanu, za katero se je posebno vnel Churchill, so titovci dali sklicati drugo zasedanje Proletariatskega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije (AVNOJ), ki naj bi ji zagotovilo prevzem oblasti. Da bi se boljše krinkali in si pridobili zaupanje jugoslovanskega delovnega ljudstva, so brez ugovora pristali na načela popolne narodne enakopravnosti s pravico samoodlobe in odcepitve. Niso mogli in upali preprečiti niti zahteve, naj pripada vsa oblast ljudstvu potom ljudske skupščine ter ljudskih odborov. Slo jim je tedaj le za to, da od 240 delegatov iz vseh pokrajin Jugoslavije dobe oblast v svoje roke. Delegati

PEKEL NA KOREJI Mesto Pyongyang je pretvorjeno v kup ruševin, ki so jih povzročili ameriški bombniki. Nepopisne so žrtve in žalosti, i jih prestajajo ubogo korejsko ljudstvo.

so imenovali tedaj Tita za maršala, vendar, da so s tem izročili usodo svojega naroda v roke najostrejši izdajalski tolpi imperialističnih agentov.

Anglo-američani so bili zelo zadovoljni z uspehom svoje agencije na zasedanju ter so odšli še mnogo povečali pomoč svojim zvestim hlapcem, da bi ojačali gnezdo narodnih izdajalcev v vodstvu osvobodilnega pokreta.

Niso se izpolnile Titove vroče želje, da bi se Anglo-američani izkrcali na Balkanu. Junaške sovsjetske divizije so osvobodile Jugoslavijo, da bi mogla v svobodi uživati pridobitve NOB ter ob pomoči SZ graditi lepšo - socialistično bodočnost.

Delovno ljudstvo Jugoslavije je z navdušenjem sprejelo sklepe II. zasedanja AVNOJ-a, ker je videlo v njih osnovo za graditev nove, ljudske države. Ni vedelo tedaj, da je to le krinka izdajalske tolpe plačanih imperialističnih agentov, s katero so prišli na oblast, da uvedejo v Jugoslaviji v posmeh sto tisočim padlim borcem najbolj črno fašistično diktaturo. In res se je klica takoj po osvoboditvi vrgla na delo, da likvidira vse pridobitve NOB, zlasti pa da iztrga ljudstvu iz rok oblast.

Ze leta 1945, so v ustavi ukinili na II. zasedanju AVNOJ-a zagotovljeno pravico narodov do samo odločbe, vključno do odcepitve. Z dolgotrajnim manevrom so odpravili ljudsko oblast, na njeno mesto pa je stopila diktatura Titove klike, ki je s pomočjo Udbe ukinila zadnje sled revolucionarnih pridobitev NOB. V ustavi zajamčena osebna svoboda in enakopravnost državljanov je bila najpogostejša krinka, za katero so titovci pripravljali svoj fašistični režim. Splošno niso niti nedotakljivosti poslancev, katere so brez predhodne odobritve skupščine zapirali in tudi ubijali.

Le pod pritiskom revolucionarnih množic so bili titofašisti prisiljeni k ukrepom za likvidacijo kapitalizma in za socialistično graditev Jugoslavije. Toda že od vsega začetka so sabotirali petletni načrt in po resoluciji I. U. zaprli ministra Hebranga, ki je sestavil, ker ni dovolil klike, da bi ga likvidirali.

O pravih namelih Titove klike nam najbolje izpričuje izjava, ki jo je dal rabelj Ranković madžarske izdajalec Rajku. »Najprej vam mora biti jasno — je izjavil v decembru 1947. — da Tito in drugi člani vodstva niso niti po osvoboditvi želeli uvesti ljudske demokracije in izgradnje socializma v Jugoslaviji. Če smo kot vlada bili prisiljeni uvažati revolucionarne reforme, ki so dejansko vodile k likvidaciji kapitalizma, to se ne pomeni, da smo iskreno mislili uresničiti ta program. To smo bili prisiljeni storiti le pod pritiskom delavskih množic Jugoslavije.»

Resničnost teh izjav nam najbolje

DEMOKRATIČNE ŽENE V BORBI ZA MIR

5. OBLETNICA USTANOVITVE MFDŽ

Ta dni je poteklo pet let, odkar je bila ustanovljena v Parizu MFDŽ, ki predstavlja danes preko 30 milijonov organiziranih žena v 51 državah.

V tem času je MFDŽ, zvesta svojim načelom, vodila odločno borbo proti fašizmu, za demokracijo in uveljavljanje ženskih pravic, zboljšanje življenjskih pogojev otrok ter zlasti doprinesla levji dež v borbi za mir. Saj je bila ravno MFDŽ med pobudniki za ustanovitev Odbora partizanov miru, gibanja, ki je danes postalo v svetu in zlasti med ženami pravi plebiscit najširših množic proti vojni in uporabi atomskega orožja.

V teh letih je MFDŽ s svojo aktivnostjo dokazala, da more edino enotnost demokratičnega gibanja vseh žena v okviru posameznih držav zagotoviti razvoj ženskih organizacij in jim daje možnost za uveljavljanje njihovega programa. Ravno po zaslugi te enotnosti je postalo žensko gibanje prvič v zgodovini tako močno in si je postalo

vilo tako bazo, da mora vključiti v svoje vrste najširše množice žena ne glede na njihovo versko in politična prepričanja in predstavljajo močno oporo pri uveljavljanju svojih zahtev.

MFDŽ pa ima za nas Tržaške žene še prav poseben pomen, ker je z vso odločnostjo odstranila iz svojih vrst predstavnice zločinskih Titove klike ki so dejansko sodelovale za strašno mučenje in pobijanje stotisocev jugoslovanskih demokratov, med katerimi je mnogo žena.

Mednarodna reakcija se danes z vso resnostjo zaveda vloge MFDŽ v borbi za mir in se prav zaradi tega poslužuje vseh sredstev, proti njenim organizacijam v kapitalističnih državah.

Tržaške demokratične žene bomo z vso doslednostjo izvajale načela MFDŽ ter bomo še nadalje vodile odločno borbo za mir, ki je istočasno borba za najosnovnejše demokratične in socialne pravice ne le žena, marveč vsega delovnega ljudstva.

Ti dni je poteklo pet let, odkar je bila ustanovljena v Parizu MFDŽ, ki predstavlja danes preko 30 milijonov organiziranih žena v 51 državah.

V tem času je MFDŽ, zvesta svojim načelom, vodila odločno borbo proti fašizmu in uveljavljanje ženskih pravic, zboljšanje življenjskih pogojev otrok ter zlasti doprinesla levji dež v borbi za mir. Saj je bila ravno MFDŽ med pobudniki za ustanovitev Odbora partizanov miru, gibanja, ki je danes postalo v svetu in zlasti med ženami pravi plebiscit najširših množic proti vojni in uporabi atomskega orožja.

V teh letih je MFDŽ s svojo aktivnostjo dokazala, da more edino enotnost demokratičnega gibanja vseh žena v okviru posameznih držav zagotoviti razvoj ženskih organizacij in jim daje možnost za uveljavljanje njihovega programa. Ravno po zaslugi te enotnosti je postalo žensko gibanje prvič v zgodovini tako močno in si je postalo

vilo tako bazo, da mora vključiti v svoje vrste najširše množice žena ne glede na njihovo versko in politična prepričanja in predstavljajo močno oporo pri uveljavljanju svojih zahtev.

MFDŽ pa ima za nas Tržaške žene še prav poseben pomen, ker je z vso odločnostjo odstranila iz svojih vrst predstavnice zločinskih Titove klike ki so dejansko sodelovale za strašno mučenje in pobijanje stotisocev jugoslovanskih demokratov, med katerimi je mnogo žena.

Mednarodna reakcija se danes z vso resnostjo zaveda vloge MFDŽ v borbi za mir in se prav zaradi tega poslužuje vseh sredstev, proti njenim organizacijam v kapitalističnih državah.

Tržaške demokratične žene bomo z vso doslednostjo izvajale načela MFDŽ ter bomo še nadalje vodile odločno borbo za mir, ki je istočasno borba za najosnovnejše demokratične in socialne pravice ne le žena, marveč vsega delovnega ljudstva.

Ti dni je poteklo pet let, odkar je bila ustanovljena v Parizu MFDŽ, ki predstavlja danes preko 30 milijonov organiziranih žena v 51 državah.

V tem času je MFDŽ, zvesta svojim načelom, vodila odločno borbo proti fašizmu in uveljavljanje ženskih pravic, zboljšanje življenjskih pogojev otrok ter zlasti doprinesla levji dež v borbi za mir. Saj je bila ravno MFDŽ med pobudniki za ustanovitev Odbora partizanov miru, gibanja, ki je danes postalo v svetu in zlasti med ženami pravi plebiscit najširših množic proti vojni in uporabi atomskega orožja.

V teh letih je MFDŽ s svojo aktivnostjo dokazala, da more edino enotnost demokratičnega gibanja vseh žena v okviru posameznih držav zagotoviti razvoj ženskih organizacij in jim daje možnost za uveljavljanje njihovega programa. Ravno po zaslugi te enotnosti je postalo žensko gibanje prvič v zgodovini tako močno in si je postalo

vilo tako bazo, da mora vključiti v svoje vrste najširše množice žena ne glede na njihovo versko in politična prepričanja in predstavljajo močno oporo pri uveljavljanju svojih zahtev.

MFDŽ pa ima za nas Tržaške žene še prav poseben pomen, ker je z vso odločnostjo odstranila iz svojih vrst predstavnice zločinskih Titove klike ki so dejansko sodelovale za strašno mučenje in pobijanje stotisocev jugoslovanskih demokratov, med katerimi je mnogo žena.

V coni B narašča odpor proti fašističnemu režimu

Delavske stavke v titovskih podjetjih

V coni B prihaja odpor izkorišča-nega preganjanega prebivalstva že do konkretnih in vidnih oblik borbe proti nasilstvom in brezmejnemu izkoriščanju, ki ga na vse načine izvaja titofašistična latinska oblast. Javnemu odporu kmalu na vasi, ki množično zapuščajo titovske zadruge in nočejo obdelovati zemlje so se, posebno v zadnjih časih, pridružili tudi delavci v podjetjih in tovarnah.

Od nastanka odpora in do sedaj zataganega ogorčenja, prehajajo delavci na odločne in ostre oblike borbe proti titofašističnim oblastem, ki so se dejansko pretvorile v najbolj zakrknje kapitalistične delodajalce. Dejstvo je da bodisi v Jugoslaviji, kakor tudi v coni B danes še ni več nobene razlike med takozvanimi socialističnimi podjetji in zasebnimi podjetji v kateri koli kapitalistični državi. Prav nasprotno. Delovni pogoji v socialističnih podjetjih so v splošnem celo mnogo slabši in to še posebno, ker so sindikatske tito-fašistične zgradile vsako, tudi najmanjšo urobo razredne organizacije.

Tako so delavci popolnoma nezadovoljni in prepričani na milost in nemilost nečloveškemu izkoriščanju tatiških oblastnikov. Kljub temu, da so sindikatske v rokah UDB, pa ni tito-fašizem uspel, da bi zatrl borbenost delavskega razreda in uničil razredno zavest delovnega ljudstva.

Dne 15. in 16. t. m. so bile v Kopru kar tri stavke. Tokrat so delavci odločno segli po svojem najuspešnejšem orodju, da si zagotovijo vsaj tiste osnovne pravice, oziroma delovne pogoje, ki jim jih priznava celo kapitalistični sistem.

Tito-fašisti so namreč že odkrito prešli na poslednjo fazo kapitalističnega izkoriščanja, to je na znižanje iz takih berakih plač in mezd. Tem poskusom kapitalističnega izkoriščanja pa se je v nekaterih podjetjih delavstvo odločno in odkrito uprlo.

V gradbenem podjetju »Edilita« v Kopru so 15. t. m. stankali ves dan kompaktno vsi delavci, razen osem stankazov, ki so šli v popoldanskih urah na delo. Fašistično ravnateljstvo podjetja je namreč skušalo znižati delavcem plače, v nekaterih primerih celo kar za 5 dinarjev na uro. Posledna delegacija delavcev je zahtevala sprejem pri ravnateljstvu, ki pa ni hotelo sploh ničesar slišati o kakem razgovoru z delavci. Visek tito-fašistične nesramnosti je seveda posnem upravičeno razburil stankajoče, ki so s silo vdrli v prostore ravnateljstva. Delavska odločnost pa je tito-fašiste takoj spametovala in so seveda takoj obljubili, da bo zadeva za delavce popolnoma rešena Obenem pa so hoteli, naj bi delavci prekinili stavko, kar pa jim ni uspelo.

Istega dne so stankali tudi vsi vajenci in delavci gradbenega podjetja »I.C.E.T.«. Stavke se je udeležilo 40 vajencev in 60 delavcev. Tudi v tem primeru je bila delavska borba meznega značaja. V tem podjetju obračunavajo delavske plače mesečno. Vsa tedaj plačila pa prejmejo na račun manjše zneske in sicer od 250 do 400 din. V zadnjem času pa je prišlo do kričevih primerov fašističnega ropanja delavskih plač. Dogodilo se je namreč, da so zaradi znižanja plač nekateri delavci morali

27. nov. bo poteklo 7 let, odkar so na podli način tito-fašistični izdajalci umorili Ribarja, samo zato ker je ljubil svojo domovino in trdno veroval v Sovjetsko zvezo. Za časa vojne so mnogi partijski voditelji in med njimi tudi člani CK poginili na skrivnostni način. Pred odhodom Ribarja v inozemstvo, kar je bilo znano le Titu, Rankoviću, Kardačju, Džilasu in njihovim anglejskim prijateljem vojne misije, je ustasko letalo napadlo in uničilo avion, s katerim je moral odpotovati Ribar, in ubilo samo Ribarja.

To je resnica o Ribarjevi smrti, ki ga bo jugoslovanska mladina prav gotovo maščevala z odločno borbo za dokončno uničenje tito-fašističnih izdajalcev, krivcev smrti mnogih najboljših sinov — herojev Jugoslavije.

MLADINSKA BESEDA

Naše bodoče delovanje

Po pregledu uspešnega mladinskega delovanja pri nas, ki je bil po dan ob priliki II. organizacijske konference, je izvršilni odbor ZKM sklenil, da skliče za 10. decembra t. l. zborovanje, na katerem se bo obravnavala predvsem administrativna vprašanja. To zborovanje je posebne važnosti, ker se naša organizacija ne vzdržuje s prostotit, Trumana in niti ne z dinsto Tita, marveč se vzdržuje s priložnostnimi prispevki mladine in demokratičnega ljudstva. Zaradi tega je potrebno, da na tem zborovanju skupine posameznih mladinskih skupin prikažejo svoje delovanje v naobranju članarice zadnjih mesecev. Obenem pa naj blagajniki skupin pripravijo na zborovanju staviljo svoje predloge, kakor tudi nasvete, ki naj bi koristili izboljšanju tega delovanja.

Pretekli tork se je sestala komisija za telovadbo ZKM. Na tem sestanku je bil izdelan načrt, po katerem naj bi mladina aktivno delovala na športnem polju. Predvsem bo treba pričeti s telovadnimi vajami za proslavo prvega maja. Prejšnji petek so mladinci že pričeli z telovadnimi vajami, s katerimi bo mladina našega ozemlja nastopala za prvi maj.

Ob tej priliki pozivamo mladince in mladince, da se v čim večjem številu prijavijo za vadiatelje telovadbe za ostalo mladino. Prepričani smo, da se vadiatelji iz prejšnjih let tudi to leto ne bodo odpovedali in bodo kot doslej pridno vadili mladino, naj si bo v mestu ali na vasi. Ravno tako kot pričakujemo stare vadiatelje, bomo prav vesel tudi novih.

ZATO MLADINCI PRICINIMO S PRIPRAVAMI ZA PRVI MAJ. KI GA MORAMO RAVNO TAKO LEPO PROSLAVITI, KOT SMO GA PROSLAVILI LANSKO LETO!

MLADINCI, ČITAJTE IN DOPISUJTE V »MLADINSKO BESEDO«!

DELO V GORIŠKI POKRAJINI

Uredništvo in uprava goriške izdaje »DELA«: GORICA, ulica XXIV. Maggio, štev. 18, prvo nadstropje. Telefonska štev. 666.

Goriška se pripravlja na kongres federacije KPI

Po vsej Goriški so teku priprave na pokrajinski kongres KPI. Do sedaj je bilo že več kongresov sekcij in zborovanj posameznih celic, na katerih so bili izvoljeni delegati, ki se bodo udeležili pokrajinskega kongresa.

Na vseh dosedanjih kongresih in predkongresnih zborovanjih beležimo živahno udeležbo pri razpravljanju o najvažnejših vprašanjih in o vprašanih bodoče borbe proti bedi, proti vojni načrtom, ki jih kujejo vladni krogi ter imperialisti v svetu.

V torek večer je bil kongres sekcije KPI v Sovodnjah. Na njem je bil poleg delegatov za pokrajinski kongres izvoljen tudi nov komite sekcije.

Zelo zanimiv je bil potek tega kongresa. Z veliko pozornostjo se je razpravljalo o krajevnih vprašanjih, o borbi proti sovražnikom mira, proti demokratizaciji, tito-fašizmu in belokom, ki so popolnoma enotni v gonjah proti komunistom. Vse tri struje sovražnikov napredka, miru in bratskega sožitja med narodi poskušajo na razne načine razvokati delavski razred in demokratično prebivalstvo sploh ter še nadalje zanašati nacionalno mržnjo in nestrpnost med oba tu živeča naroda. V slovenskih predelih skušajo zlasti tito-fašisti in belki izrabljati nacionalna čustva za borbo proti Italijanom, medtem ko demokratizmi vodijo politiko, da bi bilo onemogočeno sodelovanje Slovencev z Italijani.

Na kongresu so bili sprejeti tudi važni sklepi za ureditev P. ter za širjenje našega časopisa.

Tudi v Lokenju je bil kongres sekcije KPI. Na njem je bil izvoljen nov komite ter odposlanstvo, ki se bo udeležilo pokrajinskega kongresa KPI. V slednje so bili izvoljeni štirje delavci, en izobraženeec ter dva kmeta.

Krinski občani razkrinkujejo župana

GORICA — Goriški tednik »L'Ora del Lavorator« je v svoji pretekli številki objavil članek, v katerem razkrinkuje krimskega župana. V članku ga vprašuje, kaj dela na občini, če mu pa vendar ni mar za občane.

Občina mora pravilno rešiti vprašanje vodovoda v Standrežu

STANDREŽ — Prebivalci Standreža so še vedno nezadovoljni radi slabe preskrbe z vodo. O tem nezadovoljstvu je naš list že večkrat poročal in obenem pozival oblasti, naj ukrepejo, kar je potrebno za ugodno rešitev problema, ki je osnovnega pomena za sleherni bivalise. Poleg našega lista je intervjuiral pri oblahesti tudi goriški občinski svetovalec Jov. Batti. Končno se je doseglo toliko, da so napravili vodovod le ob glavni cesti v vasi.

Ne moremo sicer trditi, da to ni v redu. Nasprotno, popolnoma prav je, da je vodovod napeljan vzdol glavne ceste, a poskrbeti je treba tudi za hiše, ki niso ob tej cesti in za one, ki so celo oddaljene od nje.

Prav gotovo je, da si bo napeljavalo le malokatera družina lahko napeljala na svoje stroške.

Zato je občinska uprava dolžna, da zadevo malo resneje preuči in reši tako, da bodo vse hiše v voljni meri preskrbljene z vodo. Ako trenutno nima razpoložljivega denarja, naj ga posleže tam, kjer ga je mogoče dobiti. V prosti coni si nekateri spekulanti kopijejo velike količine dobička. Prav gotovo bi jih občinska uprava ne oškodovala bogve koliko, če bi jih malo pravičnejše obdavčila. Na tak način bi rešili velikih skrbi prišla do dokajšnjega kapitala, katerega bi lahko nato potrosila za občerkostno pravo kot je n. pr. vodovod v Standrežu.

Ze tekom preteklega septembra je bila uvožena določena količina popra za prosto cono za vse leto 1950. Toda čudno, do danes ga niso protrošniki prejeli še niti en gram po znižanih cenah.

Glavni uvozniki popra po cenah proste cone so tvrdke Alsentina Alimentaria, Bigot ter Cappella.

PISMO O IZ PEVME

Neki delavec iz Pevme nam je poslal pismo z naslednjo vsebino, ki ga v celoti objavljamo:

Nedavno tega je avtobusno podjetje Ribi iz Gorice (ki vzdržuje avtobusno zvezo naše vasi z mestom) poslalo eno vožnjo od 15 na 25 ur. To potovanje pridruže po večini delavce iz Pevme, ki se vozijo dnevno na delo v Gorico. Zato obojamo to potovanje obojano za tem bolj, ker vemo, da je razdalja iz središča mesta do Pevme nekoliko manjša kot pa razdalja do Seeverne postaje, kamor pa vozijo avtobusi še vedno za ceno 15 ur. Zato bi priznati radi, vedeli, na kakšni podlagi temelji to dvojno potovanje voznice in na avtobus, ki vozi v Pevmo?

Ali morda podjetje ne zadošuje nakazila za nalto po cenah proste cone in je moralo poseči po takih ukrepih?

Sladkor po znižanih cenah

GORICA — V teku je razdeljevanje sladkorja in kave po znižanih cenah v goriški prosti coni. Razdeljevanje se zaključuje 30. nov.

Potrošniki imajo pravico do 2 kg sladkorja na odredek št. 37 ter do 400 gr. surove ali 320 gr. žgane kave na odredek št. 38.

Trgovska zbornica v Gorici je sklenila, da bo dodelila upokojencem nekaj sladkorja in kave po cenah proste cone. Zato jim bodo občinske uprave nakazale posebne kupone. Kdor še ni prejel omenjenega kupona, naj ga zahteva na občinski upravi.

SOVODNJE — Tukajšnji vaščani vprašujejo, koliko časa bo še v rabi stara in obrabljena črpalka za vodo ali ob nedeljah. Poleg prostovoljnega dela se je vsaka delavska družina obvezala prispevati tedensko po 100 lir za nakup potrebnega gradbenega materiala.

S tem je demokratično prebivalstvo Turjaka za vzgled ostalim krajem ter obenem prikazalo, kaj je mogoče ustvariti z dobro iniciativo, organiziranim in enotnim delovanjem.

Najvestejši podrepan imperialističnih vojniških hujskačev.

19. GRUDNU

ob II.
obletnici smrti

Due leti je, kar je utihnil naš primorski pesnik, ki je tako zelo ljubil svojo primorsko zemljo, se spojil z njenim trpljenjem in radostjo ter izdal svoja plemenita čustva v prekrasne verzije. Neomajno je verjel v bratstvo slovenskih, kakor tudi o bratstvo vseh narodov sveta, kar je lepo izrazil v verzih:

«Mi duša od ljubezni do človeka
bratstva sanja v gnevu vsa ta leta
o bratstvu ljudstev, in njem si išče
leka,

o domovina, mučenica sveta!»

V času narodno osvobodilne borbe je trpel skupno s svojimi ljudstvom. Bil je v taborišču na Rabu in v Italiji ter iz tega časa poklonil svojemu narodu pesniško zbirko «V premanstvom». Ob zlomu Italije je šel v partizane. Po koncu vojne si je nekatrat zaželel, da bi obiskal svoj rojstni kraj Nabržina, toda ni mu uspelo. Neusmiljena smrt ga je prej iztrgala iz naše sreče.

Kako naj svobodna pesniška duša prenaša okove?

Po odkritju tistojstava Titove kliče, ko se je jasno odkrila jugoslovanske narodu vsa grenka prevara, je tudi on še tem silneje občutil težo domotožja in hrepenenja po tisti svobodi, katero je mislil, skupno s svojimi narodom, da jo je že dosegel.

Ni on edini, poleg njega sta nas v tej težki dobi za večno zapustila tudi največja mojstra slovenske besede, pesnik Oton Župančič in naš veliki ljudski pisatelj Prežihov Voranc — Lovro Kuhar.

Verjetno ni to zgolj slučaj.

Kdor je bil vajen v najtežjih političnih dobah brez strahu odkrito pogledati resnici v obraz ter se zanj boriti, ne glede na to, da je bilo vselej to tudi židovske nevarnosti, ta ne more danes, ko izdajatelj našega naroda polnijo ječe z najboljšimi borci za pravico in svobodo ter se zvoki rožljanja verig slišijo tudi preko meja, ne more mirno in tiho mimo tega, kar sedaj prenaša naš narod.

Umetnikovo srce je tako čudovito občutljivo, tako pravično in tako brezmejno iskreno, a tudi pogumno in neustrašno, da ne more lagati.

Tak je bil tudi naš Igo Grudni. Pisal in pel je le to, kar je v globini svoje duše resnično občutil. Zato se ga bomo najlepše spomnili ter počastili njegov spomin s tem, da bomo svojemu ljudstvu resnično iskreni, kakor je resnično iskren in pravičen tudi naš pravi kraški človek.

Slava Igu Grudni!
ZDRA KOSUTOVA

Stvarni predlogi predstavnikov vseh miroljubnih ljudstev na II. kongresu miru v Varšavi

Uspeli bomo vzbuditi vest človeštva ki se bo zmagovito uprla vojni

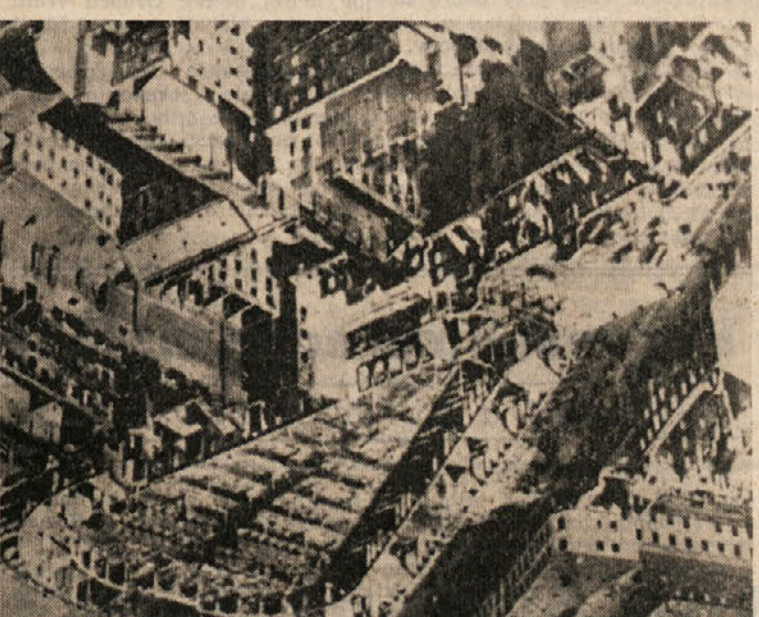
Vsi govorniki za prepoved atomskih, bakterioloških in kemičnih orožij, za postopno razorožitev, za prepoved vojne propagande - Tržaški delegat A. Franza vabi delegacijo Svetovnega odbora miru v Trst, da podpre naše zahteve v OZN - Kitajski delegat zahteva konec ameriške intervencije na Koreji in Formozi ter proglasitev Mac Arthurja za vojnega zločinca

VARŠAVA — V lepo okrašenih dvoranah «Doma poljske besede» se je v petek začelo pravo delo II. kongresa miru. Izvoljeno je bilo predsedstvo kongresa, v katerega so bili izvoljeni predstavniki vseh na kongresu sodelujočih narodnosti. Za Trst je bil izvoljen tajnik tržaškega odbora miru Angelo Franza, dočim je bil drugi delegat Salvatore Teiner izvoljen v komisijo za prepoved atomskega orožja in za zmanjšanje oborožitve. V predsedstvu kongresa je tudi predstavnik jugoslovanskih političnih emigrantov.

Kot prvi je spregovoril predsednik svetovnega odbora partizanov miru slavni francoski atomski znanstvenik Frederic Joliot-Curie. Podal je poročilo o delovanju svetovnega odbora in nacionalnih gibanj za mir od prvega kongresa dalje. Največ svojih sil je svetovno gibanje za mir posvetilo borbi proti atomski bombi, ki je pritegnila stotine milijonov ljudi vseh političnih in verskih prepričanj. Zivljenjske važnosti je, da se doseže mednarodni sporazum glede prepovedi tega najstrašnejšega sredstva za množično uničevanje človeštva.

Prav tako je važno, da se države sporazumejo o postopnem znižanju svoje oborožitve. Atlantske države zatirajo, da se bo oboroževanje ustavilo, čim bo prišlo do ravnotežja v oborožitvi. Toda mnogo lažja in uspešnejša bi bila pot razorožitve. Na ta način bi vse države prihranile težke milijarde državnih dohodkov, ki bi jih mogle uporabiti za povečanje blaginje svojih državljanih. Z denarjem, izdanim v enem samem mesecu zadnje vojne, bi mogli spremeniti Sahara v plodna polja.

Primer napada na Korejo nam kaže veliko nevarnost za ohranitev miru v svetu. Če je že prišlo do spopada, je dolžnost vseh iskrnih pristavev miru da skušajo doseči konec sovražnosti. Dočim je ZSSR takoj sprejela predloge Pandita Nehruja za mirno poravnava spora na Koreji, so ZDA odbile vsako posredovanje. Ze to samo dejstvo najbolj dokazuje, kdo je napadalec. Treba je razviti veliko gibanje javnega mnenja, naj se mednarodni odnos in spori obravnavajo strogo v smislu in v duhu določil ustanovne listine Organizacije združenih narodov. Toliko bolj je potrebno to danes, ko grozi svetu nevarnost, da se spopad na Koreji spremeni v svetovni.

Varšava je bila za časa zadnje vojne strahovito opustošena. Strahotne ruševine so resen opomin vsem, ki bi želeli sprostiti novo vojno.

Varso. Odpraviti je treba povsod na svetu vojno propagando. Naj bodo postavljeni pred sodišče vsi, ki še vajo na vojno.

Odbor, ki bo izvoljen na tem kongresu, bo znal najti tudi druge oblike borbe za mir. «Ker se zavedamo — je zaključil slavni fizik — da z vso iskrenostjo in nepristransko delamo za mir, bomo močnejši in nam bo uspelo pravočasno zbuditi človeštvo njegovo vest, katere se bo zmagovito uprla vojni».

Predsednikov govor je izzval val odobravanja vseh navzočih. Njemu so sledili razni govorniki, med njimi italijanski duhovnik Gaggero, ki je pozval vse katoličane, naj se pridružijo veliki borbi za mir. Sprejeli so tudi podpredsednik svetovnega odbora miru Pietro Nenni, ki je poudaril možnost sožitja socialističnega in kapitalističnega sistema.

Posebno velike važnosti je bil govor sovjetskega pisatelja Aleksandra Fadejeva, ki je v imenu sovjetske delegacije partizanov miru postavil tudi dva stvarna predloga vsem velilem:

1) V teku prihodnjih dveh let naj izvedejo vse države postopno razorožitev vseh svojih kopnih, pomorskih ter zračnih sil in to od ene tretjine do polovice dosedanjih efektivov.

2) V okviru Varnostnega sveta naj se ustanovi mednarodni kontrolni organ s pooblaščenimi nadzorniki, ki naj pregledujejo izvajanje sklepov o razorožitvi, o prepovedi atomskih, bakterioloških in kemičnih orožij. Na zahtevo komisije naj bi smeli preiskovati tudi, dali katera država prikriva orožje ali njegovo proizvodnjo.

Izvajanja velikega ruskega pisatelja so napravila najgloblji vtis med vsemi navzočimi, ki so burno odobraval njegove predloge.

V soboto so govorili med ostalimi vodja mehiške delegacije in podpredsednik Svetovne sindikalne zveze Lombardo Toledano, grški delegat ki je opisal grozote monarhističnega terorja, Pierre Cot, in drugi.

Spregovoril je tudi veliki publicist in književnik Ilja Ehrenburg, ki je izjavil, da je gibanje partizanov miru odgovorno za usodo otrok na svetu. Sovjetski delegati — je dejal — in vse sovjetsko ljudstvo je za mir ne samo z ono Ameriko, ki jo predstavljajo H. Fast in drugi napredni duhovi, temveč tudi s Trumanom. Predložil je tudi osnutke sklepa, naj se kongres obrne na vse parlamente sveta, da izglasujejo zakon o prepovedi vojne propagande in da podprejo pobudo, da se bo mladi rod vseh držav vzgajal v duhu sodelovanja med narodi.

S posebno živim zanimanjem so poslušali izvajanja kitajskega delegata in podpredsednika vlade v Pekingu Kuo Mo Joa, ki je razkrinjal napadalne namene ZDA proti LR Kitajski. Ob zaključku je predlagal: 1) prenehanje sovražnosti na Koreji in umik tujih čet, 2) prenehanje ameriške intervencije na Formozi, 3) proglasiti generala Mac Arthurja kot vojnega zločinca, 4) prepoved uporabe atomske bombe in obsoda onega, ki bi jo prvi uporabil, 5) doseči splošno razorožitev ter povečati gospodarske in kulturne odnose med vsemi državami.

Veliko zanimanje je na nedeljski seji vzbudilo poročilo vodje tržaške delegacije tov. A. Franze, ki je obrazložil navzočim borbo tržaških partizanov miru, kateri so zbrali nad 100.000 v 13 ključih strahovito terorja titofašistov. Trst je ena izmed 478-ih ameriških vojaških baz, v kateri se nahaja prebivalstvo posebno v današnjem času hude vojne napetosti in stalni nevarnosti za svoje življenje. Slovanstvo in italijansko prebivalstvo STO noče vojaške okupacije Anglo-Amerikanov in Jugoslovancev, niti kakršne koli okupacijske vojske. Zato se je tržaški odbor miru obrnil na OZN, da naj zagotovi našemu ozemlju jamstva odprtega mesta, STO naj bo demilitarizirano kot nevtrarno in posebna komisija VS naj nadomesti dosedanje vojaške uprave. Tržaško prebivalstvo, ve, kako je pravičnica borba kolonialnih narodov za svojo neodvisnost.

Zato je tržaška delegacija zahtevala od Svetovnega in nacionalnih odborov partizanov miru, naj podpre našo zahtevo, da OZN pošlje svojo delegacijo, v kateri naj bodo vsi stalni člani VS in ki naj nadomesti v upravi dosedanje okupacijske oblasti. V ta namen naj pride v Trst delegacija Svetovnega odbora miru, da bo tako mogla podpreti naše zahteve pri VS.

Izvajanja tržaškega delegata so bila nagajana z dolgočasnimi ploskanjem. Sledili so drugi govorniki med njimi češki minister monsignor Plojhar, ki je poročal o zboraovanju katoliške protestantske in pravoslavne duhovščine na Češkem, s katerega je bil poslan poizid duhovnikom v vseh državah, naj se bore za mir. Za njim je govoril Američan Rogge, znani občoedevalec Titu, za katerega je tudi na kongresu delal reklamo, češ da je po «osvoboditvi» od «Kominforma» postal «spolnoma neodvisen». Ves njegov govor je izdajal da mu je glavni interes, braniti ameriški imperalizem in njegove hlapce. Njegova izvajanja so učinkovito pobili delegati Libanona ter drugih držav.

Ko je v ponedeljek stopila na govorništvo oder korejske delegatka Pak Den Aj, so jo vsi navzoči burno pozdravili ter jo obsuli s cvetjem. Kljub ameriškemu napadu so v vsej Koreji zbrali nad 13 milijonov podpisov proti atomski bombi. Njej so sledili številni drugi predstavniki, med njimi pravoslavni nadškof iz Moskve Nikolaj, angleški fizik Bernall, črnci iz Amerike Award, ki je izjavil, da Rogge ni govoril v imenu ameriške delegacije, ne v imenu Američanov in najmanj še črncev v ZDA. Zvečer so govorili sovjetski skladatelj Šostakovič, pesnik Pablo Neruda in pisatelj G. Amado, dočim je slavni pevec P. Robeson, ki mu oblasti ZDA niso hotele izdati dovoljenja, poslal na ploščah tri pesmi o miru, katere so kot njegov pozdrav predvajali na kongresu.

Niti provokacije titovskih lažišportnikov, niti ovire, s katerimi zapostavljajo naše športnike tukajšnje oblasti in CONI, niso ohromile uspešnega delovanja ZDTV - Razveseljiv razvoj in napredek vseh odsekov ZDTV od I. kongresa dalje - Perspektive za bodočnost

Pred dnevi se je naš urednik objavil na sedežu Zveze deustev za telesno vzgojo (ZDTV) v Trstu z namenom, da izve nekaj podrobnosti podatkov o delovanju ter o uspehih in težavah, ki jih ta delavska športna organizacija beleži zlasti od tedaj, ko je iz svoje srede izločila titovske fašistične provokatorje in goljufje, ki so v Zvezi neprestano rovarili s svojimi umazanimi političnimi spletkami. Evo kaj poroča o tem biskup:

Za ZDTV v Trstu je bil odločilnega pomena njen prvi kongres, ki se je vršil 7. avgusta 1949 in na katerem so športniki dokončno oblikovali z titovskimi fašističnimi lažišportniki alla Joco et comp. s tem da so jih izločili iz Zveze, kakor tudi iz njenega vodstva. Tedaj je Zveza za športnikov zaživela novo obdobje, obdobje pravega proletarskega športnega diletantizma, ki je prosto plačane profesionalizma. Tedaj je Zveza športnikov nastopila novo pot, ki vodi naproti pravim ciljem.

Nedvomno so bili težki prvi početki delovanja. Zveza ni imela lastnih sredstev, s katerimi bi podprla delovanje včlanjenih športnikov. Toda športnik se ne sme ustrašiti nobenih ovir, temveč se jim mora korajžno postaviti po robu. In ta je bil v resnici naš športniki tudi storili. S pogumom in odločno voljo se so lotili dela. Iz lastnih sredstev so si nabavili razne športne potrebščine. Titovski spekulanti so sicer nekaj časa upali, da jih bodo ujeli na svoje limanice. Ponujali so jim denarno podporo ter brezplačno športno opremo v zameno, da se pridružijo njim. Toda vse njihovo upanje je bilo brez uspeha. Naši športniki so ostali zvesti svoji poštenosti in kot poštenjaki so odločno odklonili titovsko podporo zato, ker se zavedajo, da je bil denar, ki so ga jim ponujali, na nesramen način ukraden nesrečnemu jugoslovanskemu ljudstvu.

Kmalu po kongresu so se pokazali že prvi sadovi vztrajnega dela. V letošnji sezoni pa je delovanje ZDTV zajelo že zelo širok in mnogostanski razmah. ZDTV ima danes 10 aktivnih športnih odsekov. Na prvem mestu je vsekakor nogometni odsek. Nogometaši vzbujajo vedno več zanimanja in se uveljavljajo v vedno širših plasteh tržaškega delovnega ljudstva. Nedeljo za nedeljo se vrstijo tekme na raznih športnih igriščih na podeželju. In vsakrat jih spremlja na istih igriščih množica ljubiteljev nogometa, ki s pravim užikom sledi noteku iger. Kdo se ne pozna ekipe Pristančnikov, Costalunge, Primorja, Rozandre, Nabržine, Trebč, Vesne in drugih? Predolgo bi se zamudilo, če bi hoteli o vseh podrobnje pisati.

Poleg nogometa beležimo letos tudi velik razvoj kolesarstva. V letošnji sezoni je bilo 23 večjih ali manjših tekem, katerih se je povprečno udeležilo po 40 dirkačev. Skupna dolžina prevoženega poti pa znaša nad 2300 km. Omembe vredno je zlasti dejstvo, da so se dirkači ZDTV udeležili tudi velike mednarodne kolesarske dirke Varšava-Praga.

Na periferiji in na podeželju pa je v kratkem obdobju doživelo velike razmah balincaje, v katerem se udeležujejo zlasti starejši moškeje, ki si se ne bavijo z drugimi športnimi igrami. 44 skupin balincajev je letos odigralo 440 tekem.

Telovadba je zelo udomačena bodisi v mestu, kakor tudi na deželi. To nam potrjujejo zlasti velike telovadnice nastopi. 1. maja, v Trstu, nato poleti v Fiumicellu ter v Chioggi. Titovski voditelji so sicer prerovali, da bo telovadba popolnoma propadla radi pomanjkanja instruktorskega resja. Res je sicer, da so titovski instruktorski zapustili mesto, toda s tem nikakor niso povzročili zaželeno katastrofo. Marljivo in pozitivnovalni mladinci so na hvalvreden način nadomestili titovske plačance.

Po nekaterih ovinkih sem izvedel, da pripravljajo ZDTV vaje za prihodnjo sezono. Vse leto bodo v vseh področjih delovali. Vse leto bodo v vseh področjih delovali. Vse leto bodo v vseh področjih delovali.

hodonji prvomajski telovadni nastop, ter da mladi instruktorski vadijo; v kratkem pa bodo imeli prvi redni sestanek, na katerem si bodo razdelili delo na terenu. Kot kaže bo imela mladina lepo priliko pricesti s telovadnimi vajami že kmalu po novem letu.

Nove telovadne vaje je sestavila neka sovjetska profesorica telovadbe. Posamezne vaje ponazarajo sedanjí čas, zlasti pa borbo za mir v svetu. Vaje je tudi očelo za odbojke. Igre v odbojki so do sedaj bile nekoliko potisnjene ob stran in se jim ni polagalo toliko pažnje, kot pa jo zaslužijo. Sedanje vodstvo ZDTV pa je sklenilo, da z vsemi močmi podpre to, za naše čase in razmere, tako primerno športno pagnje. Vsaka tovarna, vsak rajon ali krožek, kakor tudi vsaka vasa na podeželju bo v doglednem času imela svojo ekipo odbojke. Prav gotovo se bo za naša mladina odprlo vsem zanimanjem in veseljem in to tembolj, ker je igra dostopna vsakemu in ni združena z veliki žrtvami, napori ali stroški. Upam, da bomo še kdaj pisali v «Delu» o športnem udejstvovanju na Tržaškem in da bomo takrat že lahko poročali o rezultatih, ki so jih med tem dosegli mladi športniki v odbojki.

Lahka atletika je doživela letos velikanski razmah. Nedeljo za nedeljo so se vrstile in se še vrstijo najrazličnejše tekme, za katere vaje povzroča vedno več zanimanje. Naj omenim na tem mestu tekme v hitri hoji ter tekme čez drn in s trn, katerih se je do sedaj udeleževalo povprečno po 60 atletov.

Tudi namizni tenis ima lepe perspektive pred seboj in to zlasti v mestu. Na sedežu pr. dr. Tomažič bodo v kratkem priredili tekmo za pokal «Oktohrske revolucije».

Tudi zimskemu športu, dasi je združen z velikimi stroški, se obeta razveseljiva bodočnost. Naši smučarji se bodo udeležili celo smučarskih tekem v Salzburgu. Zdi se mi umestno, da na tem mestu seznanim vsaj v kratkih besedah naše citatelje tudi s težavami, s katerimi se mora naša ZDTV neprestano boriti. Ena izmed največjih ovir na polju našega nogometa je gotovo dejstvo, da naši nogometaši iz mesta nimajo na razpolago niti enega mestnega športnega igrišča. Zato nosi poleg oblasti veliko odgovornost tudi CONI. Isti CONI noče priznati ZDTV, kar povzroča velikansko oviro našim športnikom zlasti pri udeležbi na tekmah izven našega ozemlja. Kolesarski odsek ima veliko težko zaradi neskončne birokracije v pogledu reševanja prošelj za dovoljenje. Vsakokrat posebej mora ZDTV prositi za dovoljenje najprej občinsko upravo, nato upravno in prometno policijo in bogvedi še koga drugega.

Prav gotovo je ta moj skromen opis zelo površno prikazal delovanje naših športnikov. Toda če bi hoteli natančneje opisati vse odseke ZDTV ter delovanje posameznih športnih ekip ter ovire, s katerimi se morajo športniki neprestano boriti, bi prav gotovo ne zadostoval ves list. Upanje pa imam, da se bo vso to stvar v kratkem povrnila, oz. da bomo periodično (vsaj enkrat na mesec) del lista posvetili našim športnikom. S tem bomo prav gotovo ustregli številnim bralcem, zlasti pa mladini, ki s zanimanjem zasleduje vse športne dogodke doma in v svetu.

(Se nadaljuje)

KAJ JE BILA «SVETA INKVIZICIJA»

Papeški inkvizitorji so zakrivali nešteto zločinov

Najkrutejši med inkvizitorji so bili dominikanski menihi - Pred njimi so trepetali kristjani vsega sveta Zato so jim papeži nudili posebne privilegije

II. Od vseh inkvizitorjev so se najokrutnejše ponašali menihi dominikanskega reda, nasledniki že omenjenega Dominika Guzmana, ki je bil zaradi zasluga, ki si jih je pridobil s pobijanjem nesrečnih ehereetikov kmalu po svoji smrti proglašen za svetnika. Pred menihi dominikanci so se tresli eheretika in eheretika kajti bili so neizprosni in nepopustljivi. Za pobijanje ehere-

zijo so se posluževali vseh mogočih zatiranih sredstev in načinov, od sežiganja na gredah, do razveljavljanja, obglavljenja ali rezanja, oziroma sežiganja posameznih telesnih udov.

Pred dominikanskimi inkvizitorji so trepetali celo visoki cerkveni knezi, škofje in prelati ter posvetni vladarji. Zato so jih silno sovražili. Eni so jih sovražili zato, ker so se vmešavali v njih zadeve in ta-

Inkvizitorska mučilnica. Čestokrat so rabili ob prisotnosti inkvizitorskih sodnikov, ki so navadno bili dominikanski menihi in drugi visoki cerkveni dostojanstveniki na grozoviti način mučili nesrečne kristjane, ki so bili obdolženi krivoverstva ali nepokorščine rimskemu papežu.

ko omejevali njih oblast nad eubogorajso, vsi pa zato, ker so se jih bali.

Zanimivo je tudi dejstvo, da so se dominikanski inkvizitorji včasih shladili celo nad mrtvimi trupli, ki so se že dalj časa bila pokopana. Ukazali so jih odkopati, nakar so jih ekaznovali s tem, da so jih sežgali, ali pa razčetravili.

Zaradi takšnega in surovega ravnanja so dominikanski inkvizitorji zadeli na velik odpor po nekaterih deželah. Vedno odločnejše so bile zahteve po razpustu dominikanskega reda in inkvizicije. Toda rimski papeži se niso niti malo ozirali na zahteve milijonskih množic kristijanov, kakor tudi ne na zahteve kolikor toliko poštenih in razsodnih vladarjev ali naprednih udeležnikov.

Zanimiv a obenem smešen je bil spor v katerega so bili zapleteni razni cerkveni in posvetni veljaki z rimskimi papežem in inkvizitorji. Razni visoki cerkveni doktorji so razpravljali o vprašanju uboštva frančiškanov, o njih obliki, o kakovosti in krojenju obleke, o prehrani ter zasebni lastnini menihov. Tako je nastal spor radi stališča nekaterih menihov, ki so trdili, da je hrana potem, ko je bila zaužita od menihov, postala njegova last, drugi pa so bili nasprotnega mnenja. Ker je nastal zaradi tako smešnega vprašanja (če se to sploh lahko imenuje vprašanje) spor, je bil sklican cerkveni zbor v Perudži. Na tem zboru so proglasili za pravo trditve, po kateri je menih lastnik zaužite hrane... (1) Ker pa je tej trditvi osporaval sam papež, so ga inkvizitorji obsodili kot eheretika. Ta primer nam jasno dokazuje v kako malenkostne, in celo smešne zadeve so se vtkali inkvizitorji in za kako malenkostno zadevo je bil kdorkoli lahko obsojen kot eheretik ali krivoverec.

Oglejmo si sedaj na kratko načine pobijanja in mučenja, ki so se jih posluževali inkvizitorji pri pobijanju eherezij.

Poglavitna kazen je bila seveda usmrtitev. To kazen so izvrševali na štiri načine in sicer s sežiganjem na gredah, z razčetravjenjem, z obglavljenjem ter z rezanjem ali zažiganjem posameznih udov telesa, kot n. pr. spolovil, prsi, rok, nog, jezika itd. Če je nesrečnež umrl predno so ga privedli na kraj, ki so ga določili za morišče, so njegovo truplo vseeno privlekli na omenjeni kraj. Maščevali so se celo nad razmrcvarjenim in mrtvim telesom. V sprevedu, ki je navadno krožil po glavnih ulicah mesta ali vasi pa so birčli kričali, da bo deležen enake smrti vsakdo, ki bi posmatal dejanja mrtveca.

V gotovih primerih so inkvizitorji rabili železni oklep, ki je imel v svoji notranjosti ostre nože, ki so se zadirali v telo polagoma medtem, ko so rabili stiskalni oklep s posebnimi vijaki. Naposled so posebne naprave izmučeno in umirajoče telo pahnile v spodnji del oklepa, kjer je bila še huja stiskalnica, in kjer so ga ostrí noži na drobne kose razrezali. Tak način mučenja in usmrčevanja je bil v navadi zlasti v Španiji. Za smanjež kaznjence so pa uporabljali druga, ne tako grozna mučilna sredstva, ki pa so vseeno bila strašna in ki so mučencu, četudi je preživel mučenje pustila trajne sledove. Uporabljali so raznovrstne stiskalnice, natezalnice, manjše železne oklepe, verige itd.

Ze pri prvih zasliševanjih in pred sojenjem so inkvizitorji mučili obtoženec. Skoraj vsakemu so stavili prste v posebne stiskalnice nato pa na železno nakovalo po katerem je polagoma udarjalo težko klavdvo. Drugim so s klešami zdirali nohte, ali pa jih le na pol izpuli in nato stavili prste pod klavdvo, kar je povzročalo grozovite muke. Tretilim so z debelo vrvi zvezali roke in noge skupaj, strahovito stisnili in tako stisnjenec pustili vso noč v ječi. Četrtilim so stavili okrog vratu tesne obroče itd.

MILIVOJ DOLANC

(se nadaljuje)

Fran Levstik: Martin Krpan

VI. To izreče, pa vzame počasi mesarico, ter mu odseka glavo in se vrne proti mestu.

Dunajčane, ki so od daleč gledali, pridro k njemu, tudi sam cesar mu pride naproti, pa ga objame pričo ljudstva, ki je vpilo na vse grlo: «Krpan je nas otel! Hvala Krpanu, dokler bo Dunaj stal!»

Krpanu se je to kaj dobro zdelo, da je dosegel toliko časti, in držal se je na svoji kobili, kakor bi šel v gostje vabit. Saj se je tudi lahko; še tu med nami, če kdo kacega slepea ali belouško ubije, še ne ve, na kateri grm bi jo obesil, da bi jo videlo več ljudi.

Ko pridejo v cesarsko poslopje vsi knezi, vojskovodje in vsa prva gospoda s Krpanom, spregovori najprvo sam cesar in pravi: «Zdaj si pa le izberi! Dam ti, kar želiš, ker si zmogel tolicevo sovražnika in otel deželo in mesto velike nadloge in nesreče. Nimam take stvari v cesarstvu, da bi djal: ne dam ti je, če jo hočeš: celo Jerico, moje edino hčer, imaš na ponudbo, ako nisi že oženjen.»

«Oženjen sem bil, pa nisem več», odgovori Krpan; «rajinca je umrla, druga pa nisem iskal. Sam ne vem, kako bi vender, da bi ne bilo meni napek. Bogu in dobri ljudem pa všeč. Vašega dekleta sem uže videl. Če je tudi še tako pametna, kakor je lepa, potlej naj se le skrije moja babnica pred njo v vseh rečeh. Dobrote res da je navajena, tistega ne bom djal, ker je od bogate hiše doma; pa saj na Vrhu pri Sv. Trojici spet nismo zgolj berači; pri nas tudi skozi vse leto visi kaj prekajenega na ražnu. Samo to ne vem, kako bo. —

Nesla sva bila z Marjeto v oprtnih kočeh enkrat grozde v mesto. Nazaj grede mi je bila pa ona zbolela na potu. Tako se mi je sitno zdelo, da vam ne morem povedati! Raje bi bil imel, da bi se mi bile utrgale v cerkvi naramenice obe kmalu, takrat ko bi ravno bil v večje prižgal. Ni bilo drugače; naložil sem jo v oprtni koč, koš pa na pleči, ter sem koračil mastito z njol! Izhajal bi uže bil; saj Mrečačka je bila tako majhna, kakor deklina trinajstih let — pa jih je nadloga vender imela uže trideset, ko sva se jemala — težka tedaj ni bila; ali kamor sem prišel, povsod so me vprašali, kakšno kramo prodajam. To je presneto slaba krama, haho po svetu prenašati! In ko bi se zdaj na cesti nama spet kaj tacega nakretilo, vaši hčeri in pa meni? Od tukaj do Vrha se pot vleče kakor kurja čeva. Koša revež nimam, kobilica pa ima samo eno sedlo! Pa bi tudi ne bilo čudo, ko bi zbolela; saj vemo vsi, da take mehikote niso vajene od petih zjutraj do osmih zvečer cika coka, cika coka s konjem. Če se to prav do dobrega vse premisli, menda bo najbolje, da vam ostane cesaričina meni pa vdovstvo, čeravno prav za prav dosti ne maram zanje; ali kar Boga da, tega se človek ne sme braniti.»

Cesarica pa še zdaj ni bila pozabila košate lipe nad kamnito mizo na vrhu, zato je tudi ni bilo zraven, poslušala pa je za vrati, kakor imajo ženske navado, ki bi rade vse izvedele. Ko sliši, da cesar ponuja Krpanu svojo hčer v zakon, pride tudi ona in pravi: «Ne boš je imel, ne! Lipo si mi izpridil; hčere ti ne dam! Ljubeznivi moj mož, menda da ti je kri v glavi zavrela — ne morem ti dobrega reči — da govoriš take

besede, ki sam dobro veš, da so prazne ena in druga. Pa tudi vas naj bo sram, vas, gospodje! Grdo je tako, da se mora kmet za vs bojevati! Še dan danes bi lipa lahko stala, pa tudi velikan več ne imel glave, ko bi vi kaj veljali. Pa saj vem: kar so se obabili moške, je vsaka baba neumna, ktera se omoži! Res je, Krpan, otel si cesarstvo in tudi Dunaj si otel; zato boš pa dobil vina sod, ki drži petdeset malih veder, potem sto in pet pogač, dvajset jancev; in pa osem in štirideset krač ti bomo dali. Dobro me poslušaj! To moraš pa vse domu na Kranjsko spraviti, ako hočeš. Prodati pa ne smeš cepera, ne tukaj ne na potu. Kadar boš na Vrhu pri Sv. Trojici, potlej pa stori, kakor se ti zdi. In ker zdaj nimamo tukaj nobenega Brdavskega več, menda ne bo napek, če osedlaš imenitno svojo kozico, ki praviš, da je kobilica, pa greš lepo počasi proti Vrhu. Pozdravi mi tamkaj vse Vrhovške, posebno pa mater županjo!»

Cesarica je to izgovorila pa je šla precej v svoje hrame. Vseh gospodov je bilo jako sram. Kaj bi jih pa ne bilo? Prebito jih je obrenkala; prav kakor taci gre! Krpan se je pa držal, da je bil skoraj hudemu vremenu podoben. Kakor bi se za Mokreem bliskalo, tako je streljal z očmi izpod srditega čela; obrvi so mu pa sršele ko dve metli. Da te treni, kako je bilo vsem okoli njega čudno pri sre! Se cesar je plaho od strani gledal, cesar! Pa vender, ker sta bila vedno velika prijatelja, zato se počasi pridreže in reče mu: «Krpane, le ti molči; midva bova uže naredila, da bo prav!»

(Se nadaljuje)

DELO V MESTU IN NA VASI

Sobota 25. - Katarina
Nedelja 26. - Silvester
Ponedeljek 27. - Virgilij
Torek 28. - Jakob
Sreda 29. - Saturnia
Četrtek 30. - Andrej
Peček 1. december - Marjan
(Povprečna dolžina dneva ur
in minutov po EVROPSKI URNI
IZMENI)
1. 1. 1942. se je pričelo prvo
sedanje AVNOJ-a v Bihac
1. 1. 1820. se je rodil Friderik
gels.
1. 1. 1943. se je pričela zgod-
ska konferenca treh veliki
Teheranu.
1. 1. 1943. se je pričelo drugo
sedanje AVNOJ-a v Jajcu.
1. 1. 1945. je bila Jugoslavija
glasena za ljudsko republ-
1. 1. 1948. je umrl primorski
nik Igo Gruden.

gostilne Pipan).